

VALORI ALE TEATRULUI ROMANESC

Dimitrie
Bitang:

*„În meseria
noastră n-ai timp
să te gîndești
la anii
care trec...”**

— 35 de ani de activitate artistică...

— O fi mult, o fi puțin? Am îmbătrînit, sînt matur sau încă tînăr?... În meseria noastră n-ai timp să te gîndești la anii care trec. Abia cînd încerci să-ți faci un bilanț, îți dai seama... Deși nostalgia sînt firești, n-am de ce mă plînge. Nu mă sfîesc a spune că sînt mîndru de rolurile jucate, multe și frumoase toate; m-a atras — și mă atrage — dramaturgia românească, în special comedia; dacă adaug și rolurile din dramaturgia universală, mici sau mari, totalizez peste 150... Am jucat mult și variat, am trecut prin multe teatre — Arad, Constanța, Petroșani, Birlad, Timișoara, Pitești, Baia Mare, Sibiu, și în fine Galați — și cred că e bine că a fost așa. Fiecare teatru a însemnat un loc de muncă, de acumulare de experiență, o posibilă nouă „casă”: personaje noi, alte replici, decor inedit, prilej de comunicare cu alți oameni. Întîlniri fericite...

— **Ati spus: întîlniri fericite. Vă rog să vă explicați.**

* În timp ce aceste pagini se aflau sub tipar, am aflat, cu profundă durere, că actorul Dimitrie Bitang nu mai este. Îi aducem un ultim omagiu.

— Pentru actor, în perioada formării, șansa de a avea parteneri buni și de a beneficia de o îndrumare calificată poate fi hotărîtoare. Eu mă consider și din acest punct de vedere un actor norocos. Ucenicia mi-am făcut-o sub oblăduirea marelui om și actor Ștefan Ciubotărașu; am fost „coleg” cu Florica Demion, Lulu Savu, Al. Marius. N-am să uit niciodată „febra creației” legată de primul Mitică Popescu jucat în regia maestrului Mihai Zirra. După primele lecturi, m-a invitat la o plimbare prin oraș; ne-am dus într-un parc și acolo, pe o bancă, mi-a vorbit despre Mitică; am înțeles esențialul. Așa a prins contur personajul, de atunci l-am iubit și-l iubesc încă.

Întîlnirea poate decisivă a carierei mele a fost aceea cu Marietta Sadova. Ea mi-a întrezărit posibilitățile; întîmplarea a făcut să fiu distribuit pentru a doua oară tot în Mitică Popescu, de data aceasta la Timișoara, alături de Florina Cercel. Fiecare repetiție însemna mai mult decît o lecție cuvînt, mișcare, sentiment, atitudine, atmosferă — nu-i scăpa nici o virgulă. Cu satisfacții artistice de neuitat, colaborarea noastră a continuat și la Petroșani, unde am jucat alături de Ana Colda și Gina Nicolae; cea de-a doua mi-a fost parteneră în **A 12-a noapte** de Shakespeare, unde-l interpretam pe Feste.

Vasile Alecsandri în Bălcescu de Camil Petrescu, alături de Sorin Gheorghiu

Figaro din Nunta lui Figaro de Beaumarchais, alături de Liliana Lupan

Luca Arbore în Viforul de Delavrancea

În Mitică Popescu, alături de Florina Cercel

La Constanța am jucat alături de artiștii emeriți Mania Antonova, Constantin Morțun, sub îndrumarea marelui om de teatru Val Mugur. De la domnul Val — cum îi spuneam noi — am învățat ceea ce se numește „meserie”; trebuia să facem totul cu exactitate de ceașornic; ne sfătuia să nu încercăm niciodată direct în spectacol ceea ce nu am repetat și nu am făcut; muncă meticuloasă și precisă la filigranarea personajului. Și avea dreptate. Îmi vin în minte și astăzi spusele marelui Iancovescu: „Nu uitați că teatrul e cea dintâi dintre meserii, atunci când nu e cea din urmă”.

Ion Olteanu m-a învățat seriozitatea actului artistic, disciplina; Zoe Anghel-Stanca — angajarea, armonia, rigoarea. Cum aș putea să-l uit pe Petre Sava Băleanu, preocupat să descopere expresia cea mai vie, cea mai adecvată? „Spectatorului nu trebuie să-i dai ceea ce se așteaptă, spunea el, ci să-l surprinzi cu proșteptimea, cu adevărul vieții”

Într-o perioadă mai recentă, când parcă mă îndolam de mine, Petre Popescu mi-a redat încrederea; cu el, în actul artistic se îmbină calmul, profesionalismul, delicatețea. Cum viața a mers înainte, a apărut, firesc, noul val: Magdalena Klein, Adrian Lupu, Dan Stoica. Spre surprinderea tuturor, și în primul rând a mea, Nicolae Scarlat mi-a dat să joc Luca Arbore din *Vlforul de Delavrancea*. Abia după premieră, când a ieșit bine, am realizat că regizorul avea dreptate.

Am vorbit cam mult despre foștii mei directori de scenă, dar consider că ei au rolul principal în piesa vieții noastre, a actorilor. Nu sînt de părerea celor care susțin că regizorul este un dresor. Oricît ar părea de ciudat, și eu, care sînt considerat un actor spontan, sînt de fapt format de regizor. Importantă pentru mine a fost și întîlnirea cu actorul și directorul Gheorghe Leahu, pe care-l consider un mare animator și un bun prieten al actorilor.

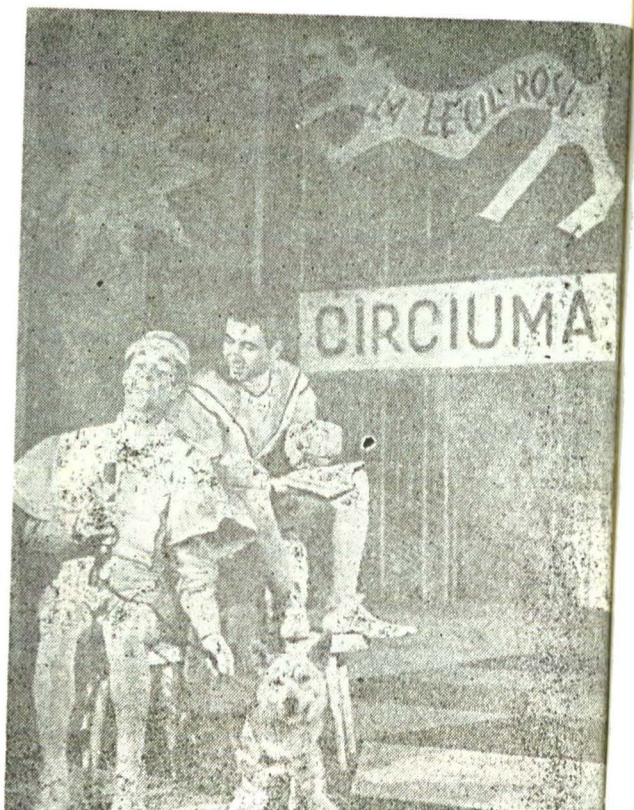
— Pentru o fișă reprezentativă a carierei dumneavoastră, ce roluri ați reține?

— Cum am mai spus, de Mitică Popescu mă simt cel mai legat. Un rol pe care mi l-am dorit toată viața a fost Figaro din *Nunța lui Figaro* de Beaumarchais; l-am jucat la Teatrul de Stat din Sibiu, parteneri fiindu-mi Kitty Stroescu, Liliana Lupan și Ion Buleandră. Apoi: Rică Venturiano (*O noapte furtunoasă*) și Catindatul (*D'ale carnavalului* de Caragiale); Ciubăr-Vodă (*Despot-Vodă* de V. Alecsandri); Mircea Aldea (*Gaițele* de Kirilșescu), Dudu Zamfirescu (*Vis de secătură*), Kiki Mavropol și Sandu Vernes-

Feste în *A douăsprezecea noapte de Shakespeare*, alături de Gina Nicolae

Speed (dreapta) în *Doi tineri din Verona de Shakespeare*, cu Constantin Vurtejanu

Jevakin — Căsătoria de Gogol

cu **(Micul Infern)** de Mircea Ștefănescu, Ionescu Novus (**Gimnastică sentimentală** de V. Voiculescu), Decebal („Escu de T. Mușatescu), Fiorelo (**Dona Juana** de Radu Stanca), Nate (**Punctul culminant** de Gh. Vlăd), Valentin (**Simbătă la Veritas** de M. R. Jacoban), Bebe Valsamache (**Sicliana** de A. Baranga), Măilat (**Singele**), Dinu (**O casă onorabilă** de H. Lovinescu), Maiorul (**Acum și-n cele din urmă** de Th. Mănescu) — din dramaturgia românească; Arlechino (**Mîncinosul** de Goldoni), Speed (**Doi tineri din Verona** de Shakespeare), Topaze (eroul piesei lui Marcel Pagnol), Don Perlimplin (**Dragostea lui Don Perlimplin** de Garcia Lorca), Burgoyne (**Discipolul diavolului** de G. B. Shaw), Fred (**Mașina de scris** de J. Cocteau), Frank al V-lea (din piesa omonimă de Dürrenmatt), Jevakin (**Căsătoria**) și Poprișcin (**Jurnalul unui nebun** de Gogol) — din dramaturgia universală sînt doar o parte dintre cele jucate. Parafrazîndu-l pe Figaro, aș spune: „Trebuie să ne bucurăm că trăim și să trăim pentru a ne bucura“.

Mă opresc aici. Nu înainte de a sublinia că la Galați, unde am stat cele mai multe stagioni, mă simt foarte bine în

Poprișcin — Jurnalul unui nebun de Gogol

mijlocul minunatei echipe conduse de inimosul director și actor Mihai Mihail. E un climat bun, în care-și au locul inițiativele stimulatoare. Mă refer în primul rînd la Colocviul despre arta comediei, întîlnire la care participă criticii și oameni de teatru din toată țara; circulația opiniilor, schimbul de informații profesionale, dezbaterile care au loc în acest cadru sînt foarte utile, mai ales pentru noi, cei din provincie.

Convorbire realizată
de Maria MARIN